

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

's-Gravenhage, 2 November 1950.

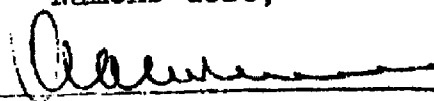
No. s. 95318.

Bijlage: 1.

Betr.: Overzicht no. 9.

Hierbij heb ik de eer U een exemplaar aan te bieden van Overzicht No. 9 van mijn Dienst, afgesloten per 21 October 1950.

HET HOOFD VAN DE DIENST.
Namens deze,

J. G. Crabbendam.

Aan: Alle Politieverbindingen.

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

Maandoverzicht No. 9 - 1950

I N H O U D

I	Communisme Internationaal	blz. 1
II	Activiteit van de C.P.N. en haar hulporganisaties	" 14
III	Andere groeperingen	" 26
IV	Indonesië	" 29
V	Overzicht der stakingen in de maand September 1950	" 32

INDEX a.

Het ageren van Beroepsafdelingen van het Wereldvakverbond (mijnwerkers en werkers in metaal- en mechanische industrieën) tegen het Plan Schuman.	t/m	blz.	1 4
Speculatie van het W.V.V. op de vrees der arbeiders voor toenemende werkloosheid.		"	2
Oproep tot actie "tegen het arbeiders-vijandige en anti-nationale standpunt van de rechtse vakbondsleiders".		"	3
Opsomming door de W.V.V.-Beroepsafdelingen van zes punten, waarop de strijd tegen het Plan Schuman door metaalarbeiders, mijnwerkers in samenwerking met alle lagen der bevolking moet worden gevoerd.		"	3
Oprichting van brede actie-comité's aanbevolen om te kunnen strijden tegen een zgn. vervroegde uitvoering van het Plan Schuman.		"	4
Aspiraties van het W.V.V. vallen samen met die van de communistische partij (C.P.N. - E.V.C.).		"	4
Tweede Wereldvredecongres in November a.s. te Sheffield (Engeland).		"	5
Weigering der Britse regering om de buitenlandse leden van de voorbereidingscommissie voor het Wereldvredecongres in Engeland toe te laten.		"	5
Nationale Vredesconferentie op 14 en 15 October 1950 te Amsterdam gehouden.		"	5
Eindbeslissing over zgn. vredesaangelegenheden voorbehouden aan de communistische leiders.		"	5
De beweerde algemene opzet van de communistische vredescampagne.		"	5
Buitenlandse gasten op de jongste Nationale Vredesconferentie te Amsterdam.		"	5
Vijf punten van Praag.		"	5
Suggesties gedaan over algemene ontwapening; voorbehoud gemaakt door de leiding van de Nationale Vredesconferentie.		"	6
		en "	7
Kominformkrant over het beëindigen van de handtekeningenactie voor de Cproep van Stockholm; verbreding van de algemene vredescampagne beoogd.		"	7

INDEX b.

Het Derde Congres van de communistisch georiënteerde Internationale Journalisten Organisatie in September j.l. te Helsinki; resolutie tegen oorlogspropaganda.	blz.	7
Uitspraak van Ilja Ehrenburg over de afgesloten Stockholm-actie.	"	7
Het vredesthema geschrapt uit de binnenlandse Sowjetpers.	"	7
Herdenking van het eerste lustrum van het Wereldvakverbond.	"	7
	en "	8
Eenheid van het W.V.V. en de Nederlandse arbeidersklasse door de communistische leiders gesuggereerd.	"	8
E.V.C.-brochure (September 1950) over de "Besluiten van Boedapest".	"	8
	en "	9
Tandelijke bijeenkomsten van de E.V.C. ter viering van het vijfjarig bestaan van het W.V.V..	"	9
Coproep tot het houden van protest-demonstraties op 5 en 6 October j.l. van alle zeelieden, dok- en havenarbeiders over de gehele wereld; geen weerklank in Nederland.	"	9
	en "	10
Aan de Franse vakbondsleider Henri Jourdain werd op 9 October j.l. de vrije toegang tot ons land door autoriteiten geweigerd.	"	10
Voortgezette agitatie van Kominform en C.P.N. tegen het Tito-regime in Joegoslavië.	"	10
	en "	11
Publicatie over het Kominform en zijn betekenis door de Joegoslavische communist Milovan Djilas.	"	11
Titoistische stroming onder Spaanse communisten. Open brief van oud-Komintern-afgevaardigde José del Barrio.	"	12
Uitspraak van Stalin over orthodox en Sowjet-marxisme n.a.v. zijn recente publicaties over het marxisme in de taalwetenschap.	"	12
	en "	13
Reacties van Moskou op de verlengde militaire diensttijd in verschillende West-Europese landen.	"	14

INDEX e.

Uitgebreide zitting van het Partijbestuur der C.P.N. op 6 en 7 October 1950.	blz. 14
Inleiding van Paul de Groot, algemeen secretaris der partij; herhaald pleidooi voor "Eenheid van Actie".	" 14
Wijziging van de methode om toenadering tot de andersdenkende massa te bewerkstelligen.	" 15
Overeenkomst in de algemene betoogtrant van de secretarissen der communistische partijen in Frankrijk, België en Nederland, blijkens hun resp. in September en October j.l. gehouden politieke redevoeringen.	" 15 en " 16
De rol van de jeugd in de gemeenschappelijke vredesactie door de communisten aanbevolen; gelijksoortige gedragingen van communistische jeugdleiders in België en Nederland.	" 17
De C.P.N. roept op tot het vormen van een gemeenschappelijk, breed front ter verdediging van de democratische rechtsstaat en de h.i. bedreigde Grondwet.	" 18
Verweer tegen het wetsontwerp ter bestrijding van revolutionaire woelingen (wet-Teulings).	" 18
Het anti-Amerikanisme van de C.P.N. verder ontwikkeld.	" 18
De "vaderlandse" koers gevolgd in de jongste rede van Paul de Groot.	" 19
Solidariteit met de communistische arbeidersbeweging in Duitsland noodzakelijk geacht.	" 20
Het loon- en prijzen-vraagstuk; een algemene prijsstop of nieuwe actie voor verdere loonsverhogingen.	" 20
Communistische critiek op de resultaten van de Stockholm-campagne in Nederland.	" 20
Felle klassebotsingen in de komende maanden verwacht, blijkens een uitspraak van Jan Schalker.	" 21
De betekenis van de E.V.C. en haar (beperkte) rol in de algemene agitatie der C.P.N..	" 21 en " 22
Terugblik van de partijleiding op de grote stakingen van Augustus 1950 in Nederland.	" 22
E.V.C.-brochure "De vuist op tafel".	" 23

INDEX d.

Geringe kansen op nieuwe massale stakingen in Nederland in de eerstkomende maanden.	blz. 23
De "Nieuwe Nederlandse Filmliga" in het openbaar opgetreden; wezenlijk onderdeel van de Vereniging "Nederland-U.S.S.R.".	" 23 en " 24
De vierde obligatie-lening van het dagblad "De Waarheid".	" 24
Schriftelijke bewijzen van aansluiting bij de Nederlandse Vredesbeweging; een algemene opzet?	" 25
Opleving van een beperkte "Schoonhoven-actie" n.a.v. de berechting van de communistische deserteur Piet van Staveren.	" 25
Erewimpel van de W.F.D.Y. voor de Rotterdamse jeugd als erkenning van haar Stockholm-actie.	" 26
Aanhoudende crisisverschijnselen in het A.N.J.V..	" 26
Communistische reacties op roeymenten in het N.V.V..	" 26
Nieuwe breuk in de E.V.C. te Groningen komt het O.V.B. ten goede.	" 27
"De Vlam" ageert in de kwestie Ambon; protest-schrijven van de Vlam-redactrice Henriëtte Roland Holst.	" 27 en " 28
Ageren van anarchistische zijde op het vermeende oorlogsgevaar; verspreiding in den lande van een folder.	" 28
Optreden van de "Joris van Severen-Orde", waarschijnlijk een na-oorlogse voortzetting van het vroegere Verdinaso; Secretariaat-Rijks-Nederland te Amsterdam gevestigd.	" 29
Nieuw Guinea; het communistische standpunt.	" 29
Het persbureau van het nieuwe China en zijn verbandingen met politiek-extreme elementen in Nederland en Indonesië.	" 29 en " 30
Vertrek naar Indonesië van Mr Soenan Hamzah, voorzitter van de afdeling Den Haag der "Perhimpunan Indonesia".	" 30 en " 31

I. COMMUNISME INTERNATIONAAL.

In de overzichten no.7 en 8-1950 werd gewezen op de agitatie der communisten tegen het plan Schuman. Vooral de Beroepsafdelingen van het Wereldvakverbond, welke als centra van politiek extreem-linkse arbeiders rechtstreeks met de voorgestelde coördinatie te maken hebben, nemen deel aan de internationale actie ertegen. De Internationale Unie van Vakbonden voor Mijnwerkers en de Internationale Unie van Vakbonden voor Werkers in de Metaal- en Mechanische Industrieën redigeerden een omvangrijk geschrift (Nederlandse vertaling 20 blz. getypt), gericht tegen "het plan van oorlog, armoede en onderdrukking". Het Plan-Schuman, tot deelneming waaraan Franco-Spanje heimelijk door "de oorloghitters" heet te zijn opgeroepen, wordt in de inleiding genoemd "een poging om de voorbereidingen tot een aanval op "de Sowjet-Unie, de Volksdemocratische landen en de internationale arbeidersbeweging te versnellen". Het plan bedreigt, volgens de opstellers, direct de levensvoorwaarden van de werkers van West-Europa en richt zich in de aller-eerste plaats tegen de mijnwerkers en metaalarbeiders.

Onder de titel "Een Amerikaans Plan" wordt o.m. vermeld, dat de Franse, Duitse, Belgische en Luxemburgse industriëlen op initiatief van de Roermagnaten Thyssen & Stinnes op 30 September 1926 een "Staalpact" ondertekenden met als doel een aanval op de Sowjet-Unie. Onder het voorwendsel de enige waarborg te zijn voor de Europese vrede, werd in die tijd een Staalkartel opgericht, waaraan nadien het bankkapitaal van Groot-Brittannië en de Verenigde Staten deelnamen. Vervolgens wordt Hitler als voorloper van het plan genoemd. Hij deed pogingen om de mijn- en metaalindustrie van Frankrijk, Italië, België, Nederland en Luxemburg in te stellen op de behoeften van zijn oorlogsmachine. Verder worden desbetreffende verklaringen van Truman's adviseur, John Foster Dulles, van de Franse socialisten-leider Léon Blum en van Karl Arnold, eerste minister van Rijnland-Westfalen geciteerd. Tenslotte, aldus het geschrift, werd het plan publiek gemaakt door Schuman, 24 uur na Acheson's terugkeer van een bezoek aan West-Duitsland. In werkelijkheid zou Washington aan R. Schuman de opdracht hebben gegeven de ware bedoelingen van het Internationale kartel van de kanonnen-koningen te camoufleren en daardoor de vredeswil van de volkeren " te misleiden". Hiertoe wordt de gemeenschappelijke overname van de mijnen en hoogovens van het gemarshalliseerde Europa aangekondigd als een maatregel, zogenaamd om ieder oorlogsgevaar in de eerste plaats tussen Frankrijk en Duitsland uit te schakelen.

De beide genoemde Beroepsafdelingen van het W.V.V. blijken als spreekbuis van Moskou te dienen, waar zij concluderen, "dat voor een snelle inwerkingtreding van hun anti-Sowjet oorlogsmachine de Amerikaanse monopolisten steunen op de nazi-leiders en dat zij heden uitvoering geven aan het concentratieplan van de basisindustrieën van West-Europa gecentraliseerd om de machtige combinatie van de Roer en Lotharingen, en die reeds tientallen jaren door de Duitse

monopolies wordt voorgesteld.

Het voorstel Schuman moet een basisproductie, noodzakelijk voor een derde wereldoorlog, vaststellen en economische en sociale grondslagen leggen voor de noodzakelijke fascisering van de "Europese gemeenschap", aldus de verder ontwikkelde gedachten-gang. Met cijfertabellen wordt geïllustreerd, dat het plan een oorlogsinstrument is in handen van de nazi's, handelend op bevel van Wallstreet.

"Door het op wraak zinnende Nazi-West-Duitsland de industriële hegemonie te geven in West-Europa, bewijzen de Amerikaanse imperialisten en hun vazallen, dat zij hun oorlogspolitiek met behulp van het Plan-Schuman definitief willen doorvoeren".

De hier gegeven voorstelling van zaken wijst er nogmaals op, dat deze internationale verzetsactie tegen het Plan Schuman een integrerend deel vormt van de Moskouse "vredesactie". In het Kominform-orgaan werd 22 September j.l. met andere woorden vastgesteld, dat de vredesbeweging zich in den vervolge dient te verbreden en verder moet gaan, dan het inzamelen van handtekeningen voor het bekende anti-atoombommanifest. De huidige actie is om opportunistische redenen bevolen, omdat de Sowjet-Unie kennelijk bevreesd is voor een krachtig industrieel potentieel van het Westen. Het Kremlin ziet in de oprichting van een Europees kolen- en staalkartel der Amerikanen en Duitsers het sein voor versneling der herbewapening. Het zal, volgens het onderhavige geschrift, een gevaarlijke oorlogs-, armoede- en onderdrukingsmachine zijn.

In een volgend hoofdstuk worden de desbetreffende projecten gesignaleerd als een directe bedreiging van de lonen en van de sociale zekerheid. Met nadruk wordt geconstateerd, dat het optreden van het kolen- en staalkartel de daadwerkelijke verlaging van de lonen in deze industrieën en opheffing van de instellingen voor sociale zekerheid zal betekenen. A priori wordt gespeculeerd op de vreed der arbeiders voor toenemende werkloosheid. Derhalve poneren de ondertekenaars van het geschrift de volgende stelling: De opheffing van de buiten de "pool" staande mijn- en metaalbedrijven, evenals de specialisatie van de productie en de algemene opvoering van het werktempo binnen het internationale kartel zullen versnelde kapitaalsconcentraties te weeg brengen en daardoor onvermijdelijk de grootste werkloosheid in West-Europa veroorzaken. Alle aanvallen op de bases-industrieën (kolen en staal) zullen zich noodwendigerwijze op de werkende industrie van de betreffende landen verhalen, ergo: "de Amerikaanse kolonialisering van West-Europa zal verscherpt worden". Zoals in de tijd van het verafschuwde Nazi-dom zal het kartel een nieuw tijdperk inluiden van deportaties van arbeiders. Dit alles met het doel de eensgezindheid van de arbeidersklasse "te vertroebelen", haar klasse-organisaties te vernietigen en haar als sociale en politieke kracht te verzwakken, die historisch voorbestemd is aan het hoofd te gaan van de voorstanders van de vrede en de nationale onafhankelijkheid, onder de vlag van het proletarisch internationalisme.

Geconstateerd wordt, dat de deelnemers aan het kartel, hoewel zij één doel hebben, geen hecht front vormen. De Britse kapitalisten zouden er voor terugschrikken het gehele Britse imperium te onderwerpen aan de overheersing van het Germaans-Amerikaanse kapitaal. Deze tegenstellingen zouden eveneens aan de dag treden in ieders land, dat aan de "pool" deelneemt. "Kleine en grote industriëlen, verdreven door de grote trusts, protesteren. Zonder de hulp van de arbeidersbeweging zullen zij echter niet in staat zijn de plannen van de monopolisten te verijdelen." Daarom, zo wordt vastgesteld, zouden de Britse werkers - de mijnwerkers en metaalarbeiders aan het hoofd - een grote fout maken met ernstige gevolgen voor de vrede, voor de onafhankelijkheid van hun land en voor hun bestaan, indien zij niet onmiddellijk de strijd aanbonden tegen de inwerkingstelling van het internationale kolen- en staalkartel.

In overeenstemming met de bekende richtlijnen van het Kominform wordt tenslotte opgeroepen tot actie tegen "het arbeiders-vijandige en anti-nationale standpunt van de rechtse vakbondleiders". De aanwezigheid van deze "arbeiders"-vertegenwoordigers in het Gemeenschappelijk Beheer moet voor de werkers het werkelijke kapitalistische karakter van het kartel verdoezelen. In dit opzichte, zo wordt beweerd, zou hun verachtelijke rol moeten bestaan uit het organiseren van armoede en verdeeldheid tussen de werkers, de onderdrukking van de strijdbaarsten onder hen en de vernietiging van hun vakbonden.

De beide Beroepsafdelingen van het W.V.V., onder wier auspiciën deze internationale actie moet worden ontplooid, schreven eind September j.l. in Parijs een gemeenschappelijke internationale conferentie van de beide Unies uit. De daarvoor bestemde Oproep bevat het voorstel voor directe actie in de landen, w.o. Nederland, welke rechtstreeks bij het Plan Schuman betrokken zijn. Daarom zijn de volgende punten gememoreerd:

- 1e. De mijnwerkers en metaalarbeiders moeten zich er meer op toeleggen in nauwe verbondenheid op te treden.
- 2e. De actie moet hoofdzakelijk plaats vinden op het werk, in de mijnen en de fabrieken.
- 3e. Mijnwerkers en metaalarbeiders moeten niet alleen de werkers uit andere bedrijven met zich meeslepen, doch eveneens alle lagen van de bevolking (handwerkslieden, kleine kooplieden, boeren, industriëlen enz.), die door de politiek van het kartel worden bedreigd.
- 4e. Iedere vorm van activiteit tegen het kartel moet worden geplaatst op het terrein van de Eenheid van actie tussen alle categorieën van werkers, ongeacht hun vakbondslidmaatschap, politieke of religieuze gezindheid.
- 5e. De actie tegen het kartel, zijn ontwerpers en voorstanders mag nooit worden gezien los van het permanente offensief voor de verdediging van de onmiddellijke eisen van de werkers in de algemene strijd voor de vrede.
- 6e. Het standpunt van de vakbondleiders, die zich niet open-

lijk uitspreken tegen het zogenaamde Schuman-plan, wie ze ook zijn, moet in het openbaar worden becritiseerd en bestreden.

De eerste taken voor de strijd "aan te passen aan iedere bijzondere situatie" werden tenslotte opgesomd. Enerzijds bestaan deze taken uit voorlichting van de werkers en de gehele bevolking over de vermeende gevaren, anderzijds uit het organiseren en leiden van de actie, welke o.m. moet behelzen het verzenden van protestmoties, het bijeenroepen van waar mogelijk gemeenschappelijke districts- en landelijke conferenties van mijnwerkers en metaalarbeiders, uitgebreid met vertegenwoordigers van andere lagen der bevolking, het ter gelegenheid van bedoelde samenkomsten oprichten van brede actie-comité's, energiek verzet tegen iedere sluiting van mijnen of fabrieken, tegen elke verplaatsing van bedrijven en tegen ieder ontslag van personeel. Dit laatste betekent, volgens de opstellers, strijd tegen een "vervroegde uitvoering" van het Plan-Schuman. Voorts eisen de genoemde Beroepsafdelingen van het W.V.V. vrije handel in mijn- en metaalproducten met de landen in de socialistische sector, daarentegen verzet tegen het verzenden van voorraden ruw metaal of half afgewerkte metaalproducten "bestemd voor de oorlogsmachine van de Amerikaanse agressors".

De Internationale Conferentie te Parijs diende zich o.a. bezig te houden met het "bestek opmaken van de situatie van de mijnen en de ijzer- en staalindustrie in de betrokken landen".

Deze taken zijn gecombineerd met de opdracht om directe contacten te leggen tussen de mijnwerkers en metaalarbeiders van de eventueel onder de "pool" vallende landen. De indruk wordt versterkt, dat de Sowjet-Unie ook op deze wijze probeert afbreuk te doen aan de weerstandskracht van het Westen.

De aspiraties van het W.V.V. te dezen vallen samen met die van de communistische partij (C.P.N. - E.V.C.). Dezerzijds kon worden vastgesteld, dat de communistische leiders hier te lande juist nu de mogelijkheid van een conflict in de metaalnijverheid onder het oog hebben gezien. Voorts werd in de Nederlandse mijnstreek tijdens de jongste havenstakingen te Amsterdam en Rotterdam met kleine pamfletten van die zijde opgewekt tot strijd voor loon- en andere eisen. In de taakomschrijving van de genoemde Beroepsafdelingen van het W.V.V. is gesteld: de werkers in de mijn- en ijzer- en staalindustrieën te mobiliseren met het oog op onmiddellijke actie voor loonsverhoging, betaalde vakantie en het verlengen hiervan, wanneer ze reeds verkregen is, toepassing van regelingen voor vervroegd ouderdomspensioen i.v.m. het buitengewoon moeilijke en zware werk in de desbetreffende beroepen. / verkorting van de arbeidstijd zonder loonderving,

Op 14 en 15 October j.l. werd te Amsterdam een Nationale Vredesconferentie gehouden, bijgewoond door ruim 1000 afgevaardigden. Daarin werd besloten de delegatie naar het Tweede Wereldvredescongres in Engeland te doen bestaan uit omstreeks 90 i.p.v. 50 personen, zoals aanvankelijk in het voornemen had gelegen. Uiteindelijk zal het komende wereldvredescongres te Sheffield plaats vinden. De communistische pers uitte inmiddels de grief, dat de Britse regering de buitenlandse leden van de voorbereidingscommissie weigerde toe te laten. Dit heeft Ilja Ehrenburg, Nikolai Tichonow en Alexander Korneisjoek (pres. van de S.S.R.Oekraïne), Jean Lafitte (alg.secretaris van het Wereldvredescomité), d'Astier de la Vigerie (Frans kamerlid en leider van de Chr.Prog.Partij), Pietro Nenni (leider v.d. Ital.Soc.Partij), prof. Donini, J.Fletcher (Amerik.prof. in de theologie).

Het optreden van de C.P.N.-er Marcus Bakker, voorzitter van de Nederlandse Vredesraad, onder welks auspiciën de Nationale Vredesconferentie werd georganiseerd, heeft nog eens bevestigd, hoezeer de communisten zich hebben verzekerd van de eindbeslissingen in zgn. vredesaangelegenheden. De "gekozen" Nederlandse delegatie naar Sheffield, waarvan "De Waarheid" bij voorbaat de brede samenstelling loofde, zou volgens Bakker eerst definitief worden gevormd door het Werkcomité van de Vredesraad. De slotsselectie ligt zodoende uitsluitend in handen van communistisch gezinden en meelopers.

Het C.P.N.-dagblad poogde te suggereren, dat de Nationale Vredesconferentie, blijkens de daarin gevoerde discussie, werd gehouden door personen van uiteenlopende politieke en religieuze gezindheid. In dit beeld paste wederom het optreden van bedrijfsarbeiders, georganiseerd in het N.V.V., de E.V.C. en de K.A.B. In feite ging het bij de aanduiding van N.V.V. en K.A.B.-leden alleen om enkele spaarzame figuren, die de communistische propaganda ten onrechte voorstelde als representatief voor de gehele ledenaanhanger genoemde Uniebonden. De brede opzet van de vredesbeweging werd op even aanvechtbare wijze aangetoond met de tendentieuze vermelding, dat ook ongeorganiseerde bedrijfsarbeiders, alsmede gelovigen, niet godsdienstigen, scholieren, onderwijzers, wetenschappelijke werkers, kunstenaars, e.a. aan de besprekingen ter Nationale Vredesconferentie deelachtig waren geweest. Van de buitenlandse gasten, die de Amsterdamse conferentie toespraken, vermeldde "De Waarheid" de voorzitter van het Londense Vredescomité, Sandy, lid van de Quakers, de Canadese geleerde Professor Infield, en namens de Belgische Unie van Strijders voor de Vrede, zekere Michielsen. Met de laatste is vermoedelijk bedoeld de communist Dr Leo Michielsen, o.m. lid van de organisatie "Vlaamse Intellectualen voor de Vrede" (V.I.V.). Hij juichte het toe, dat de

Nederlandse vredesvrienden in wedijver met hun Belgische kameraden 100.000 handtekeningen meer hadden verzameld voor de Oproep van Stockholm. Begin October zouden volgens de Nederlandse Vredesraad in ons land meer dan 400.000 handtekeningen onder de Oproep van Stockholm zijn geplaatst. Bij het afsluiten van dit overzicht was het aantal ruim 425.000. In vorige overzichten werd er reeds de aandacht op gevestigd op welke zonderlinge wijze voor dit doel met handtekeningen van minderjarigen werd gesold, waarbij de ouders zelfs tekenden voor hun babies.

De verslagen en commentaren in de communistische pers hebben nogmaals aangetoond, dat men ter Nationale Vredesconferentie bij voorkeur gevoelsargumenten heeft gehanteerd. De pleidooien voor vrede verdwenen, blijkens "De Waarheid", nu en dan achter golven van nauwelijks bedwongen ontroering, o.a. toen een soldate van het Leger des Heils, predikantsvrouw uit Putten, wier man in Bergen Belsen was vergast, en een zeemansvrouw haar droevige oorlogsherinneringen ophaalden.

De stem van "Verenigd Verzet 1940-1945", de C.P.N.-mantelorganisatie voor voormalige verzetslieden en aanverwanten, klonk begrijpelijkerwijze in het koor van hen, die zich keerden tegen herleving van fascisme en nieuwe oorlogsdreiging. Jan Brasser, voorzitter dezer organisatie, wees er op, dat met de overwinning op Hitler de strijd tegen het fascisme niet ten einde was.

Een woordvoerder "namens de jeugd van Amsterdam-West" merkte o.m. op, dat niet de jongens in soldatenpak schuldig zijn, maar degenen, die hen naar het slagveld sturen.

De voorbereidingscommissie van het Tweede Wereldvredescongres had in haar bijeenkomst te Praag in Augustus 1945 vijf punten opgesteld, t.w.:

1. verbod van de atoombom;
2. vermindering van de bewapening op internationale schaal onder doeltreffende contrôle;
3. veroordeling van iedere vorm van agressie en van gewapende inmenging in de zaken van andere volkeren;
4. beëindiging van het conflict in Korea;
5. veroordeling van oorlogspropaganda.

Uit de Nationale Vredesconferentie te Amsterdam werden de volgende voorstellen ter aanvulling van deze punten gedaan:

1. de eis tot strijd tegen het herlevend fascisme;
2. opneming van het derde punt van de Oproep van Stockholm, luidende: de regering, die het eerst de atoombom werpt, begaat een misdaad tegen de mensheid en moet als oorlogsmisdadiger worden beschouwd;
3. geen vermindering van bewapening, maar algehele ontwapening.

De Nationale Vredesconferentie nam te dezen echter geen beslissing.

J. Horsmeyer, voorzitter van de Internationale Vereniging Bellamy, die de conferentie als lid van de Nederlandse Vredesraad heeft gepresideerd, merkte in een slotwoord op: Wij zijn het eens met algemene ontwapening, maar wij zijn van mening, dat het een wijs besluit/van de Wereldvredesraad (bedoeld zal zijn het Wereldvredescomité) dit nog niet te eisen, daar dit voor velen nog moeilijk zal zijn te onderschrijven. Een al te krachtig middel ineens kan het tegendeel brengen van wat we willen. Wij geven in overweging nog niet over algemene ontwapening te spreken, maar er toch naar toe te werken. (Waarheid 16-10-1950). Aanvulling met de eerste twee punten had zijn instemming.

Over de ontwikkeling van de vredescampagne geeft een recent artikel in de Kominformkrant enige aanwijzingen. Daarin wordt de Stockholm-campagne in zekere zin officieel uitgeluid. De vredesbeweging, zo heet het daarin, was een nieuwe phase ingetreden; haar program diende nu te worden uitgebreid tot strijd tegen elke agressie en tegen propaganda voor een nieuwe oorlog. Analooft met deze aanwijzingen liep een resolutie van het Derde Congres van de Internationale Journalisten Organisatie, dat medio September te Helsinki werd geopend. Deze communistisch georiënteerde vereniging deed een beroep op de "democratische journalisten" om met alle middelen de strijd te versterken tegen de oorlogshitsers, tegen de oorlogspropaganda in pers, radio, film en literatuur, tegen oorlogspropaganda in elke vorm. (Kominformkrant 22-9-1950).

Ilja Ehrenburg, Sowjet-vertrouwensman en stimulator van de Wereldvredesbeweging, had de beperkte Stockholmactie eveneens beëindigd verklaard en de tweede phase, oproep voor vrede in algemene zin, aangekondigd. De handtekeningen-campagne voor Stockholm verdween eind Augustus plotseling uit de Sowjet-pers. De indruk, dat de vredesactie van het Kremlin een opportunistisch karakter heeft, wordt nog versterkt nu blijkt, dat het vredesthema in de eerste week van September plotseling werd geschrapt uit de binnenlandse Sowjet-propaganda. Het schijnt, aldus het te Londen uitgegeven anti-communistische weekblad "East Europe", dat het Kremlin het verstandiger acht geen denkbeelden te verspreiden, welke de Sowjet-werkelijkheid en de algemene stelling, dat Sowjet-Rusland het machtigste land en het Sowjet-leger het machtigste leger ter wereld is, weerspreken.

++++

Het Wereld Vak Verbond (W.V.V.), 3 October 1945 opgericht en aanvankelijk gedacht als een voortzetting van het vooroorlogse Internationaal Verbond van Vakverenigingen (I.V.V.), verwerd gedurende de afgelopen jaren steeds meer tot instrument van het Stalinistische communisme. Het eerste lustrum, waaraan ook in Nederland door de communistische pers ruime aandacht werd besteed, kon onder deze omstandigheden niet in eensgezindheid worden gevierd. Bekend is het uittreden in begin 1949 van politiek gematigder mede-oprichters van het Wereldvakverbond,

∟ is

- het W.V.V. - die elkander vonden in het kort daarna te Londen gestichte Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen (I.V.V.V.). De Stalinisten betitelden de laatstgenoemde organisatie als "oorlogs- en scheurmakers internationale". Dergelijke verdachtmakingen werden ook geuit aan het adres van de "Internationale Centrale van Vrije Vakbonden in Ballingschap", welke in 1948 te Parijs was opgericht. Deze centrale, aldus "De Waarheid" verricht spionnagewerk voor de Amerikanen, vooral in de landen van Oost-Europa. Zij wordt, volgens dit blad, als onderdeel van het I.V.V.V. eveneens gefinancierd door de Amerikanen.

De herdenking van het eerste lustrum van het W.V.V. ging in Nederland vooral gepaard met scherpe aanvallen op de leiders van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen (N.V.V.). Bedoelde leiders zouden hand- en spandiensten verlenen aan het internationale kapitaal en hun leuze "democratie, vrede en vrijheid" werd derhalve een aanfluiting geacht.

Het past nochtans volledig bij de door communisten geproclameerde "Eenheid van Actie" om tezelfdertijd de bewering te lanceren, dat de Nederlandse arbeidersklasse met de N.V.V.-leden trouw zijn gebleven aan de idealen van het Wereldvakverbond. (zie ook de jongste rede van Paul de Groot - Hoofdstuk II). Deze mogen dan, volgens De Waarheid, geen organisatorische banden met het W.V.V. hebben, door hun houding in de strijd maken zij duidelijk, dat zij de doeleinden van het W.V.V. volkomen onderschrijven. Het wordt de taak van de E.V.C. geacht om de eenheid met deze kameraden te versterken. Deze ontwikkeling zou voor het W.V.V. nieuwe perspectieven openen. Zijn invloed heette ver uit te gaan boven zijn ledental van 80 miljoen. Het ledental bedraagt in werkelijkheid 78 miljoen.

Berend Blokzijl, voorzitter van de E.V.C. en een der vice-presidenten van het W.V.V., schreef n.a.v. het jubileum in het dagblad der C.P.N. een artikel over de doeleinden van het W.V.V. In dit verband kan mede worden gewezen op een in September 1950 uitgegeven E.V.C.-brochure over de "Besluiten van Boedapest". Daarin zijn enige resoluties opgenomen, welke tijdens de zittingen van het Uitvoerend Comité van het W.V.V. van 10 tot 24 Mei 1950 in de Hongaarse hoofdstad werden aanvaard.

De resoluties hebben betrekking op de werkzaamheden en taken van het W.V.V. ter verdediging van de vrede; het vraagstuk van de werkloosheid en de volledige werkgelegenheid; de activiteit en de taken van het W.V.V. in de strijd voor de vakverenigingseenheid; het verraad van de leiders van de centrale raad van de Joegoslavische vakbeweging en de conferentie van Vakverenigings-Internationales (Beroepsafdelingen van het W.V.V.).

Ter afsluiting is afgedrukt de dezerzijds reeds eerder gereleveerde Oproep van het Uitvoerend Comité van het W.V.V. tot alle werkende mannen, vrouwen, arbeiders van alle landen. Deze besluiten weerspiegelen zonder meer de denkbeelden en acties, welke in de jongste tijd door de communistische partijen en de aan haar ondergeschikt gemaakte organisaties werden aanbevolen. Berend Blokzijl accentueerde dit trouwens in een voorwoord van bedoelde brochure, waarin het o.m. luidt:

"Van de resoluties van het Uitvoerend Comité hebben we de vier belangrijkste opgenomen. Het betreft in de eerste plaats de resolutie over de Vrede, die aangenomen werd na een rapport van Louis Saillant, secretaris-generaal van het Wereldvakverbond. In de tijd, dat deze resolutie werd aangenomen, was er nog geen sprake van de oorlog op Korea. Niettemin vindt men er de volgende zinsrede in: "Het Uitvoerend Comité besluit:.... de reactionnaire politiek van de regeringen van de Verenigde Staten en Engeland in de Verenigde Naties aan de kaak te stellen; o.a. hun pogingen om dit lichaam tot een gehoorzaam instrument van hun agressie-politiek te maken....." etc.

Is, aldus vraagt Blokzijl, door de gebeurtenissen, die sindsdien plaatsgevonden hebben, de juistheid van de opvattingen, die in bovenstaande zin tot uiting komen, niet op overtuigende wijze gebleken? Tenslotte, zo eindigt de E.V.C.-voorzitter, namen we de korte, maar inhoudrijke resolutie op, waarin de leiders van de Joegoslavische vakbeweging uit hun posities in de leidende organen van het Wereldvakverbond worden verwijderd, omdat hun ondersteuning van de fascistische Tito-kliek en hun ondermijnende werkzaamheid in verschillende vakcentralen, die bij het W.V.V. zijn aangesloten, onvereenigbaar werden geacht met de besluiten van de Wereldcongressen van het W.V.V., die zijzelf hadden aanvaard. In hun plaats werden werkelijke vertegenwoordigers van de strijdende Joegoslavische arbeidersklasse in het Uitvoerend Comité opgenomen.

De E.V.C. belegde in de eerste helft van October te Enschede, Rotterdam en Amsterdam landelijke bijeenkomsten, waarin ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan van het W.V.V. moest worden gedemonstreerd "voor vrede, eenheid, democratie en bestaanszekerheid". Deze bijeenkomsten moesten tegelijkertijd een demonstratie zijn voor de intrekking van een gevangenisstraf van vijf jaar, welke de Amerikaanse rechters hebben opgelegd aan Harry Bridges, een der bestuurders van de organisatie van veem- en havenarbeiders van de Amerikaanse Westkust (I.L.W.U.). Ten aanzien van deze laatste kwestie zij nog gewezen op het initiatief van bij de E.V.C. aangesloten Algemene Nederlandse Bond van Zeevarenden (A.N.B.Z.), welke in September j.l.

onder auspiciën van de desbetreffende Beroepsafdeling van het W.V.V. een in het Engels gesteld pamflet richtte tot alle zeelieden, dok- en havenwerkers over de gehele wereld. Daarin werd o.m. opgeroepen tot protest-demonstraties in alle havensteden ter wereld op 5 en 6 October 1950. Voor zover hier kon worden nagegaan, heeft deze oproep in Nederland geen weerklank gevonden, ook niet bij de E.V.C.-bond, die deze demonstraties entameerde.

De W.V.V.-herdenkingsbijeenkomsten van de E.V.C. zouden, blijkens de aankondiging, worden bijgewoond door Alain le Léap, vice-voorzitter van het W.V.V. en algemeen secretaris van de Franse vakcentrale C.G.T.. Deze verscheen echter niet. Wel heeft de Franse vakbondleider Henri Jourdain, secretaris van de W.V.V. Beroepsafdeling (Internationale Unie van Vakbonden in de Metaal- en Mechanische Industrieën) gepoogd om voor dit doel een bezoek aan Nederland te brengen. Hij kwam op 9 October j.l. niet verder dan Schiphol; aangezien de Nederlandse autoriteiten hem de toegang tot ons land weigerden.

++++

Het Titoïsme vormt voor de Stalinistische partijen, dus ook voor de C.P.N., een der grote ketterijen van deze tijd. Vandaar, dat aan de "verraderlijke" rol van Joegoslavië voortdurend aandacht wordt besteed. De Waarheid van 4 October j.l. ontleende aan het Kominformblad van 15 September een omvangrijke beschouwing van Pero Popivoda over de strijd tegen Tito. Met de voorgenomen oprichting van een "werkelijke communistische partij" in Joegoslavië heette deze strijd nu in een beslissend stadium te zijn gekomen. De politieke lijn van de partij, die thans opgericht wordt, moet volgens deze schrijver zijn: de bekende resolutie van het Informatiebureau, en het doel: de omverwerping van de contra-revolutionnaire fascistische Tito-kliëk en het terugbrengen van Joegoslavië in de broederlijke familie van socialistische landen.

De C.P.N., die tot medio 1948 in speciale brochures en anderszins de lof van het nieuwe Joegoslavië en zijn maarschalk verkondigde, neemt de aantijgingen in het Kominform-artikel klakkeloos over. De C.P.J. bestond, volgens dit artikel, binnen dertig jaar tijds bijna steeds uit verraders en vijanden van de arbeidersklasse; van de twaalf algemene secretarissen was uitsluitend en alleen Djoero Djakovic geen verrader, die slechts enkele maanden de leiding van de partij in handen had en werd vermoord. De C.P.J. was wat betreft haar sociale samenstelling in feite nooit een proletarische partij geweest; daarentegen

smokkelden Tito en zijn helpers de agenten van allerlei geheime diensten, kapitalisten, groothandelaren, reactionnaire geestelijken en zelfs nakomelingen van omvergeworpen dynastieën in de partij.

De ontelbare beschuldigingen in de Kominformkrant, ingebracht tegen Joegoslavië, kunnen worden geplaatst tegenover de mededelingen, welke Milovan Djilas, een der vooraanstaande politici van Joegoslavië, heeft gedaan in een pas uitgekomen boekje, getiteld "Lenin over de betrekkingen tussen socialistische staten" (Duitse tekst). Te meer is zijn visie op het Informatiebureau der communistische partijen (Kominform) interessant, omdat hij en E. Kardelj, de huidige Joegoslavische minister van buitenlandse zaken en vertegenwoordiger bij de U.N.O., in September 1947 de oprichting van het Kominform bijwoonden als officiële afgevaardigden van de Communistische Partij van Joegoslavië. Het Kominform is, aldus Djilas, geen leiding-gevend lichaam van de internationale arbeidersbeweging, maar een corporatie, geschapen ter uitwisseling van meningen en voor het oefenen van critiek over-en-weer, welke geen partij verplicht is te aanvaarden (op grond van het besluit, dat bij de stichting van het Kominform werd genomen). Dit orgaan heeft in de loop van twee jaar slechts tweemaal, in werkelijkheid zelfs maar eenmaal, vergaderd. De eerste samenkomst was, aldus deze brochure, tegelijkertijd de stichting van het Kominformbureau; de tweede zitting werd gehouden om de Communistische Partij van Joegoslavië te vonnissen. Deze veroordeling van de C.P.J. betekende tezelfdertijd ook het schenden van de beginselen, waarop het Kominform steunde en een poging om het Kominform langs omwegen te veranderen in een leidend orgaan van de internationale arbeidersbeweging.

Het Kominform, aldus Djilas, was in werkelijkheid slechts een formaliteit, een formeel spel met de democratie in de arbeidersbeweging. Vandaar ook de volkomen passiviteit, welke het Kominform in de loop van nagenoeg twee jaar (1946-1948) aan den dag legde in alle belangrijke internationale kwesties. De krant, welke door het Kominform wordt uitgegeven, speelt, zo beweert Djilas, voorzover zij haar kolommen niet met verguizingen tegen de C.P.J. vult, in het geheel geen rol in het leven van deze Partijen. Zij geeft immers slechts A.B.C.-wijsheden weer over het Marxisme-Leninisme en vulgariseert deze, of zij vertolkt algemeen bekend nieuws uit het leven van afzonderlijke communistische partijen.

Volgens deze Joegoslavische communist, die vóór de breuk nauw betrokken was bij het Kominform, bestaat er geen conflict tussen het Informatiebureau en het Centraal Comité van de Communistische Partij van Joegoslavië, doch uitsluitend tussen de Centrale Comité's van de partij in de U.S.S.R. en in zijn land. Dit conflict voor te stellen als een strijd

tussen het Kominform en het Centraal Comité van de C.P.J. is volgens Djilas slechts een erbarmelijke poging om de indruk te vestigen alsof alle arbeidersbewegingen en de partijleden als geheel tegen de C.P.J. gekant zijn.

Uit een andere publicatie, welke dezer dagen in Nederlandse vertaling het licht zag, blijkt, dat zich ook in de Spaanse communistische partij in ballingschap een Titoistische stroming heeft ontwikkeld. José del Barrio, oud-lid van het Centraal Comité van de Spaanse Communistische Partij en afgevaardigde van dit Comité op het zesde en zevende Komintern-Congres, heeft aan het Politiek Bureau van het C.C. dezer partij een Open Brief gericht. Daarin oefent hij critiek op de revisionistische politiek van het C.C. der Communistische Partij der Sowjet-Unie, evenals op de huidige Stalinistische leiding van de Spaanse c.p.. Hij ijvert o.m. voor een werkelijk vrije Volksrepubliek zonder dictaat van buitenaf, i.c. van Moskou. Barrio solidariseert zich zodoende in deze Open Brief met het standpunt van Tito c.s..

+++

In Juni van dit jaar publiceerde Stalin in de "Pravda" een uitvoerige beschouwing "Betreffende het Marxisme in de taalwetenschap". Vooral vanwege de gevolgen in de praktijk heeft deze aangelegenheid ook buiten partijkringen veel aandacht getrokken. In Juli beantwoordde Stalin n.a.v. zijn uiteenzetting een aantal brieven, waarvan "Politiek en Cultuur", het C.P.N.-scholingsblad in de aflevering van September 1950 een drietal in vertaling afdruckte. Een passage daaruit houdt zich bezig met de uitspraak van Friedrich Engels, dat de Staat na de overwinning van het socialisme moest afsterven. Op grond hiervan, aldus Stalin, begonnen na de overwinning van de socialistische revolutie in ons land de dogmatici en pedanten in onze Partij te eisen, dat de Partij maatregelen moest nemen om zo snel mogelijk het afsterven van onze Staat, het ontbinden van de staatsorganen, het opheffen van een staand leger te bewerkstelligen.

Maar de Sowjet-marxisten kwamen op grond van het bestuderen van de internationale situatie van onze tijd tot de gevolgtrekking, dat met het oog op de bestaande kapitalistische omsingeling, daar de socialistische revolutie slechts in één land heeft overwonnen terwijl in alle andere landen het kapitalisme overheerst, het land van de zegevierende revolutie zijn Staat, de staatsorganen, de veiligheidsdienst en het leger niet mag verzwakken, maar in elk opzicht moet versterken, wanneer dit land niet door de kapitalistische omsingeling verpletterd wil worden. De Russische marxisten kwamen tot de conclusie, dat de stelling van Engels

de overwinning van het socialisme in alle landen of in de meeste landen op het oog had, dat zij niet toepasselijk is in gevallen, waarin het socialisme in één land overwint, terwijl in alle andere landen het kapitalisme overheerst. Zoals men ziet, vervolgt Stalin, hebben wij hier twee verschillende stellingen in het vraagstuk van het lot van de socialistische Staat, die elkaar uitsluiten. De dogmatici en pedanten kunnen zeggen, dat deze omstandigheid een ondraaglijke toestand scheidt, dat het noodzakelijk is een van deze stellingen als absoluut onjuist te laten vallen en de andere als absoluut juist op alle perioden van de ontwikkeling van de socialistische Staat toe te passen. Maar de marxisten moeten weten, dat de dogmatici en pedanten zich vergissen, want deze beide stellingen zijn juist, hoewel niet absoluut, maar elk voor zijn eigen tijd: de stelling van de Sowjet-marxisten - voor de periode van de overwinning van het socialisme in een of meer landen - en de stelling van Engels voor de periode waarin de op elkaar volgende overwinning van het socialisme in afzonderlijke landen leidt tot de overwinning van het socialisme in de meeste landen en op deze wijze de noodzakelijke voorwaarden voor de toepassing van de stelling van Engels worden geschapen.

Over deze publicatie van Stalin werden in de Sowjet-pers brede discussies gevoerd, doch het ontbrak daarbij om begrijpelijke redenen aan kritisch commentaar. Het werd des te overvloediger geleverd buiten de kringen der Partij.

De betekenis van Stalins uitspraak kan bovenal worden gezocht in het feit, dat de leider van het Wereldcommunisme voor het eerst in een theoretisch geschrift openlijk een scherpe scheidingslijn heeft getrokken tussen het orthodoxe Marxisme van de 19e eeuw en het Sowjet-Marxisme, zoals Stalin het na de dood van Lenin gestalte heeft gegeven. De dogma's van Marx en Engels zijn voor het heden verworpen, ofschoon nog voor de verre toekomst ter mogelijke verwezenlijking in uitzicht gesteld. Weliswaar beriep Stalin zich op vermeende gelijkgestemde inzichten van Lenin, ten einde zijn eigen autoriteit te versterken, maar hij maakte zich daarbij kennelijk schuldig aan geschiedvervalsing. Lenin, zo beweerde hij, zou reeds ten overstaan van de opkomst van een monopolistisch kapitalisme de noodzaak hebben ingezien van een socialistische militaire en politiestaat temidden van een wereld van tegenstanders.

De brochure-handel der C.P.N. heeft de vorenvermelde verhandeling onder de titel "Over Marxisme in de taalwetenschap", eind September als vlugschrift uitgegeven (40 blz. 10 et) "De Waarheid" van 30 September j.l. zwaalde "de proletarische leermeester" ter gelegenheid daarvan uitbundige lof toe.

Moskou ageerde in de jongste verslagperiode via de Sowjet radio en de Kominformkrant tegen de verlengde militaire dienstplicht in West-Europa. Speciaal werd gewag gemaakt van het daarbij in Frankrijk door de communisten georganiseerde verzet, o.a. tot uiting komend in de vorm van een "Actiecomité tegen de 18 maanden".

Voorshands zijn er geen aanwijzingen, dat ook de C.P.N. in die richting zal ageren. Harry Pollitt, algemeen secretaris van de Britse Communistische Partij, die op 24 September in Londen het woord voerde n.a.v. het 30-jarig bestaan van zijn partij, wekte eveneens op zich te organiseren in een "reusachtige campagne" tegen de uitbreiding van de militaire dienstplicht.

Het Centraal Comité van de Kommunistische Partij van België gaf begin September het parool uit om te strijden tegen de verlenging van de militaire "dienstplicht" (Rode Vaan 6-9-1950).

II. ACTIVITEIT VAN DE C.P.N. EN HAAR HULPORGANISATIES.

De normale openbare bedrijvigheid van de C.P.N. werd hervat; de onder haar auspiciën op 19 September j.l. georganiseerde Rode Dinsdag-bijeenkomsten werden het startpunt voor het ontwikkelen van nieuwe activiteit. Een zgn. uitgebreide zitting van het Partijbestuur op 6 en 7 October j.l. bood aan de algemeen partijsecretaris gelegenheid aanwijzingen te verstrekken voor de naaste marsroute van de C.P.N. en haar hulporganisaties.

Tot uitgangspunt van zijn uitvoerige verhandeling koos Paul de Groot het adagium "Alles voor de vrede! Alles voor de eenheid!". Deze inleiding van De Groot en de beantwoording zijnentwege van de op zijn rede gevolgde discussie werden in "De Waarheid" van 12 en 13 October j.l. weergegeven.

Weliswaar anders dan in de jaren 1945 tot en met 1947, dingt de communistische leiding opnieuw naar de gunst van bredere groepen buiten de kring van partijgangers en meelopers. Met handhaving van de gemeenplaatsen en de geijkte onverzoenlijkheden jegens Amerika en zijn handlangers, die op een nieuwe oorlog heten aan te sturen, heeft De Groot ditmaal getracht om zijn toespraak milder te doen klinken; wat o.m. tot uiting kwam in de door hem gekozen argumenten. Dit wil echter geenszins zeggen, dat het beleid van A.J. Koejemans, in Januari 1948 door het destijds nieuwe partijbestuur gewraakt, thans in ere zou zijn hersteld. In de tijd, dat de communisten in West-Europa, o.a. in België en Frankrijk, zitting hadden in de regering en zij in Nederland te dien aanzien nog verwachtingen koesterden, bewees een plooi-bare figuur als Koejemans aan de partij goede diensten.

Weldra ervoeren de Stalinisten in West-Europa echter, dat hun tactiek van toenadering niet de gewenste resultaten had opgeleverd. Integendeel nam het wantrouwen tegen hun machtsdrang toe en de communisten verdwenen uit de ministerszetsels etc. Als politieke reactie daarop volgde het in September 1947 bekend gemaakte Kominform-besluit, waarin de communistische partijen werd opgedragen zich voortaan onverzoenlijk te betonen jegens de burgerlijke partijleiders, inzonderheid tegen de "reformistische" leiders van het zogenaamde rechtervleugel-socialisme. Sindsdien lieten de volgelingen van Stalin in het Westen geen kans onbenut om bedoelde leiders verdacht te maken bij de aanhang van laatstgenoemden.

Deze tactiek werd ook in de jongste rede van Paul de Groot nog niet prijsgegeven, maar wel onderging de manier waarop een wijziging.

In grote trekken was er ook nu weer treffende overeenkomst in de algemene betoogtrant van de secretarissen der communistische partijen in Frankrijk, België en Nederland. De strijd voor nationale onafhankelijkheid in de zin, waarin Moskou ze opvat, vormde de tegenhanger van het aanbevolen vredesoffensief.

Het gebaar van de daarvoor aan anderen toegestoken hand is niet alleen door de C.P.N. gemaakt. Ook de zusterpartijen in België en Frankrijk hebben zojuist in hun vergaderingen van het hoogste kader opgeroepen tot eenheid in "de strijd voor de vrede".

Jean Terfve, nationaal secretaris van de K.P.B. noemde deze strijd in de bijeenkomst van het Centraal Comité de essentiële taak van het ogenblik. Hij wees op het innig verband tussen de strijd voor het brood en de vrijheid en die voor de vrede. De nasleep der koningskwetsie leidde er overigens toe, dat zijn toespraak een meer revolutionair karakter kreeg dan die van zijn makkers in Nederland en Frankrijk. Terfve verklaarde o.m. dat de communisten hun anti-monarchistische en republikeinse stellingen met kracht naar voren moeten brengen. De partij had, volgens deze topfunctionaris, ondanks haar zwakheden en onvolmaaktheden haar rol van voorhoede gespeeld en wat nog belangrijker werd geacht, was als dusdanig hij de arbeiders-massa's tevoorschijn geroepen. Het prestige en de activiteit van de partij heetten aanzienlijk te zijn gestegen. Ook Terfve uitte de noodzaak van verbreking van het isolement, waarin men de communisten wilde opsluiten. Hij deelde mede, dat zich tijdens de laatste dagen (dus in Augustus j.l.) verscheidene honderden nieuwe leden lieten inschrijven zonder dat daartoe een systematische

campagne werd gevoerd.

Het Centraal Comité van de Franse Communistische Partij vergaderde op 29 September daaraanvolgende om een verslag van Maurice Thorez aan te horen. Deze bracht het onder de algemene titel: "Pour développer et gagner la Bataille de la Paix" - Om de Vredesslag te ontwikkelen en te winnen. (l'Humanité 30-9-'50). Men zou ten aanzien van deze drie politieke redevoeringen kunnen spreken van een verandering der methodiek. De jongste rede van De Groot en enkele hierna te noemen acties vormen daarvoor evenzovele actuele aanwijzingen. Op grond van het eerder vermelde Kominform-besluit werd tot dusverre beweerd, dat de communistische partij moest worden beschouwd als de harde kern, welke voor zich het alleen-recht moest opeisen, ten-einde de leiding te nemen van alle belangrijke acties. Een te starre toepassing van dit denkbeeld leidde, zoals de partij dit ook hier te lande moest ervaren, tot toenemende politieke vereenzaming. Deze manier van optreden kon de communisten niet bevrijden uit het door hen geenszins begeerde isolement. Het leggen van contacten met de massa's van andersdenkenden werd er ernstig door bemoeilijkt. In de laatste tijd kan worden waargenomen, dat de leiding er, althans in het openbaar, op uit is om de basis van samenwerking met niet-communisten te verbreden en zich voorshands niet te beroepen op een voorrangspositie van de commun. partij: "Wij moeten niet zien naar wat ons scheidt, maar wat wij gemeenschappelijk hebben", dat was het oude geluid van 1945, dat de algemeen secretaris der C.P.N. thans opnieuw deed klinken.

Ten opzichte van de strijd voor de vrede, gaf De Groot van deze veranderde gedragslijn blijk in de volgende bewoordingen: "De Stockholm-campagne, maar vooral de "grote stakingen in Augustus, brachten aan het licht, dat "de arbeiders uit het N.V.V., de sociaal-democratische "arbeiders, intellectuelen en middenstanders in en rond "om de P.v.d.A. zich in toenemende mate van de oorlogspolitiek van hun leidingen afkeren en zich naar ons toe bewegen." En hij vervolgde: "Wij moeten hen van ganser harte "tegenkomen, met uitgestoken hand, met geduld en begrip "voor de hinderpalen en vooroordelen, die gemeenschaps- "lijke strijd met de communisten in de weg staan". Dat vereist, volgens de algemeen partijsecretaris, een versterkte en hardnekkige strijd tegen het sectarisme in de communistische rijen. Ook Thorez en Terfve keerden zich tegen dit laatste. Men moet zich verzetten tegen sectarische opvattingen, welke de voorstanders van de vrede alleen zoeken willen onder hen, die min of meer met het communisme sympathiseren. Religieus-vredelievende groeperingen treden, aldus Paul de Groot, op voor het uittreden uit het Atlantisch Pact, tegen de waanzinnige militarisering

van ons volk, doch staan als groepen gelijktijdig afkerig tegenover de communistische politiek en wereldbeschouwing. Dit mocht.z.i. geen beletsel zijn voor gemeenschappelijke strijd voor de vrede, waar leven en dood van allen, communisten en niet-communisten van afhangen.

Blijkbaar hebben de communistische partijen en haar mantel-organisaties zich tot taak gesteld om zich hernieuwde inspanningen te getroosten voor het samenbrengen van ouderen en jongeren in een gemeenschappelijk front. Aan de niet-communistische jeugd is daarbij een belangrijke plaats toegedacht.

In het September-nummer van "Jonge Kracht", het orgaan van de A.J.C. werd een manifest afgedrukt, dat op 17 Juli van dit jaar door de leiders van de Internationale Unie van Socialistische Jeugd te Stockholm werd uitgegeven. Het richt zich tegen de voortdurende oorlogsdreiging. Verklaard wordt, dat de socialistische jeugd in zo'n wereld niet wil opgroeien.

Rinus Haks, secretaris van het A.N.J.V., heeft daarop aangeslagen in een door hem ondertekend artikel in De Waarheid van 11 October j.l.. Tevoren was in het September-nummer van "Politiek en Cultuur" onder de rubriek "Problemen van de jeugd" gezegd, dat het A.N.J.V. tot dusver heel weinig had gedaan aan de noodzakelijk geachte massa-actie.

In het Waarheid-artikel getiteld "A.J.C.-ers, wij willen het gesprek met jullie" worden eerst verwijten gericht aan het adres van de A.J.C.-ers en de leden van de democratisch-socialistische jongerenvereniging "Nieuwe Koers", vanwege het feit, dat zij uit het internationale jeugdverband waren getreden. Aan het slot concludeerde de A.N.J.V.-secretaris niettemin, dat er nog veel valt te praten met de A.J.C.-ers en leden van "Nieuwe Koers", "omdat wij weten, dat jullie de vrede willen en niet de oorlog". In het bijzonder werd door Haks aangedrongen op gemeenschappelijke vredesacties.

In België heeft de communistische jeugd-organisatie zich in een open brief gericht tot de Kajotters (de Katholieke arbeidersjeugd). De Volksjeugd bepleit daarin eenheid van actie tegen de verlenging van de militaire dienstplicht tot twee jaar (Rode Vaan 12-10-'50).

Een ander symptoom van deze wijze van optreden is een "Open brief" van de E.V.C. aan de bestuurders en leden van het N.V.V. (Waarheid 6-10-'50). Deze brief, ondertekend door Ferend Blokzijl en Bertus Brandsen, beiden militante communistische leiders van de E.V.C., bevat een minimum-program van eisen voor een actie tegen de prijsverhogingen. Aan het N.V.V. wordt in overweging gegeven om door een gemeenschappelijk optreden van de arbeidersklasse tot het daarin gestelde te komen. In "Het Vrije Volk"; hoofdorgaan

van de Partij van de Arbeid, werd de invitatie van de E.V.C. op 7 October j.l. beslist van de hand gewezen.

De communisten zullen trouwens wel geen verwachtingen koesteren, dat op hun suggesties in voor hen positieve zin zou worden ingegaan. Eventuele afwijzing van hun plannen door andersdenkenden kunnen zij nochtans interpreteren als een bewijs voor hun eigen bereidheid tot samenwerking. Bedoelde manoeuvres van de C.P.N. kunnen in elk geval enige politieke winst voor de partij opleveren.

Paul de Groot heeft ook op ander terrein in zijn rede tot het Partijbestuur geпоogd om tot eenheid van actie aan te sporen. Dit wordt geïllustreerd door de navolgende zinsnede uit zijn toespraak:

"Wij moeten ook tegen de fascistische maatregelen en de "politiestaat, tegen de knevelwetten, die op stapel staan, "een massa-campagne van alle democraten voor de verdediging van onze grondwettelijke vrijheden en van de parlementaire democratische staatsvorm organiseren. Dat de "grondslag hiervoor aanwezig is, blijkt uit de spontane "uitingen van verzet tegen het wetsontwerp-Teulings b.v., "dat directe fascistische maatregelen inhoudt, concentra- "tiekampen, willekeurige huiszoekingen, interneringen, enz., "precies zoals de Gestapo heeft gedaan. Daartegen komt ver- "zet tot uit de katholieke kringen. "Het is tijd, dat we nu een grootscheepse vereniging van "alle democraten bewerkstelligen tegen de wet-Teulings en "ter verdediging van de democratische, grondwettelijke "rechten, ter verdediging van de grondwet. Want de grond- "wet is in gevaar. Tegen haar zal een stormloop worden on- "dernomen in de komende tijd, om haar zo te veranderen, dat "van een parlementaire staatsvorm niets meer overblijft".

Gebruikmakend van de ook buiten eigen kring tot uit- ting gekomen critiek op het wetsontwerp ter bestrijding van revolutionaire woelingen, verklaart de C.P.N. zich tot mede-beschermer van de democratische rechtstaat. Het is niet te verwachten, dat de uitnodiging tot "vereniging van alle democraten" veel succes voor de communistische partij zal opleveren.

De gewijzigde internationale en nationale verhoudingen werden ter inleiding aan de orde gesteld. Het optreden van de U.S.A. in Korea diende te worden gezien "als onderdeel van een hele serie militaire maatregelen". Genoemd werden de bezetting van Formosa, het overnemen van het commando in de Britse oorlog op Malakka en de strijd in Frans Indo-China.

Hier legden z.i. militaire posities als uitgangspunten voor een algemene oorlog. De Groot stelde verder dat Amerika als pijlers van zijn oorlogsvoorbereidingen de voormalige as- staten Japan en Duitsland gebruikt. De oorlog behoort bij

het beeld van de door het kapitalistische stelsel te veroorzaken periodieke economische crises. Na het memoreren van deze (marxistisch - theoretische) onontkoombaarheid, volgde in verschillende varianten De Groot's bewering, dat de oorlog niet onafwendbaar is. Deze niet nader ontwikkelde stelling voerde tot de gevolgtrekking:

"Daarom moeten wij in onze Partij en met onze Partij onder de massa een krachtig offensief tegen het fatalisme beginnen, tegen de vertwijfeling en wanhoopsstemming, tegen de idee, dat de oorlog onafwendbaar is".

De vertwijfelden, onder wie partijgenoten, zagen, volgens de partijsecretaris maar één kant van de zaak. "Zij zien wat de oorlogstokers doen, helaas, zo stelde hij vast, ook sommige van onze partijgenoten".

De vaderlandse trom wordt geroerd wanneer De Groot treedt in de argumenten van de tegenstanders der Sowjet-Unie, die beweren, dat zij met de hulp van Amerika de Russen hopen af te schrikken. Dat is z.i. ongeveer de redenering, welke bij grote lagen van de bevolking tegen haar eigen belang in bestaat.

De C.P.N. antwoordt daarop "Nederland bestaat langer dan 300 jaar. Meer dan drie eeuwen heeft het op zijn eigen krachten geleefd en zichzelf bestuurd. En dat kan in de toekomst ook..... etc.". Thans, evenals in 1940, roepen de communisten "opnieuw op tot de strijd tegen alle buitenlandse inmenging in onze Nederlandse zaak". Samen met onze medestrijders in de hele wereld, met de Sowjet-Unie aan het hoofd, eisen wij, aldus De Groot, algemene vermindering van de herbewapening "in de richting van algehele ontwapening".

De communisten moesten alle vredelievende Nederlanders en vaderlanders verenigen en hen ervan overtuigen, dat "wanneer het ons lukken zal Nederland uit de klauwen van Amerika te bevrijden, als het ons lukken zal om in Nederland een vredelievende landspolitiek af te dwingen, dat er dan ook geen Sowjet-bezetting zal zijn".

Gewag makend van de "versnelde Amerikaanse oorlogskoers", zeide De Groot nog, dat de U.S.A. door het afnemen van koloniën een rooftocht voeren tegen de zwakkere imperialistische broeders. In dit verband stelde hij als volgend Amerikaans doelwit: Nieuw-Guinea. Hij sprak zelfs van "Nederlands Nieuw-Guinea", hetgeen een ander geluid dan tot nu toe gebruikelijk was met betrekking tot Overzeese gebiedsdelen. Eenzelfde klank had de critiek van De Groot op een naar beweerd wordt door Amerika gelaste beperking van de Nederlandse marine.

Als bijdrage tot een voorkomen van de herrijzenis van Hitler-Duitsland, stelde spreker voorts: "Wij moeten onze solidariteit met de Communistische arbeidersbeweging in Duitsland versterken. Wij moeten elkaar

onderling steun verlenen in de strijd, onze Duitse kameraden hulp verlenen, want hun strijd is ook onze strijd".

Sprekende over de toestand van de Communistische Partij in Indonesië, releveerde hij de gebeurtenissen in de zomer van 1948 te Madioen: Echter 1½ jaar later, zo ver- volgde De Groot, is de Indonesische arbeidersbeweging weer hersteld. De Communistische Partij treedt op verschillende punten weer legaal op door het uitgeven van kranten en tijdschriften. Dit bewees z.i. de onweerstaanbare kracht van de revolutie in Indonesië.

Komende tot een beschouwing van het loon- en prijsvraagstuk hier te lande, hield het betoog van de partijsecretaris een inconsequentie in. Enerzijds vorderde hij namens het Dagelijks Bestuur de strijd voor de prijsstop als centraal punt van actie in de naaste toekomst, maar in hetzelfde verband achtte hij het logisch, dat, als de prijzen niet naar beneden gaan, de arbeiders gedwongen zullen zijn opnieuw tenminste vijf procent of misschien zelfs meer loonsverhoging te eisen.

Het traditionele erkennen van fouten kwam, zij het in beperkter mate dan gewoonlijk, ook in dit betoog van de algemeen secretaris voor; hij wees o.a. op gemaakte fouten bij de jongste stakingsacties. Als meest ernstige tekortkoming in deze noemde De Groot het feit, dat door het stellen van overdreven (loon)eisen het verband met de onbewuste delen van de arbeidersklasse verloren is gegaan, waardoor de Trotskisten in Rotterdam de eenheid gemakkelijker konden breken.

Ook de resultaten van de campagne voor de Oproep van Stockholm noemde De Groot nog onbevredigend. In 88 gemeenten, waar C.P.N.-afdelingen bestaan, werd nog niets voor de handtekeningenactie gedaan.

Tenslotte gaf hij als parool van het Partijbestuur de reeds vermelde, doch enigszins uitgebreide leuze: "Alles voor de vrede, alles voor de eenheid van alle vreedelievende Nederlanders".

In het verslag in "De Waarheid" kwam nog naar voren, dat De Groot heeft gesproken over de grote betekenis van de jeugd en van de organisaties van de progressieve jeugd, waarbij hij de noodzaak stelde van een uitbreiding van de jeugdpers. De behandeling van de meer interne partijproblemen met betrekking tot de organisatie en de kaderscholing, werd in het verslag slechts terloops aangeduid. Over de door Paul de Groot gegeven beantwoording van de op zijn rede in het Partijbestuur gevolgde discussie, zij nog vermeld, dat de partijsecretaris uitvoerig inging op het naar zijn overtuiging noodzakelijke "geduldig praten met P.v.d.A.-leden" en zijn herhaald beklemtonen, dat tegen fatalisme en wanhoop moest worden gestreden. "Wij, communisten, willen,

dat Nederland zijn Nederlands bestaan voortzet en wij roepen ons volk op om zich niet bij het noodlot neer te leggen, maar zich te verzetten".

++++

In het October-nummer van "Politiek en Cultuur", het C.P.N.-maandblad gewijd aan de theorie en praktijk van het marxisme-leninisme, gaf de hoofdredacteur Jan Schalker als zijn overtuiging, "dat in de komende maanden felle klassebotsingen voor de deur staan". Hij constateerde in dit artikel, dat er bij de jongste stakingen vooral in het voorbereiden ervan veel ontbroken heeft aan het nakomen van het beginsel: "de partij is de leidende afdeling van de arbeidersklasse, haar bolwerk, haar generale staf".

Bedrijfskranten, welke de arbeiders voorlichting over de strijd, die gaande was, moesten geven, verschenen niet of te weinig. De belangrijkste les, die de communisten uit de staking moesten trekken, was onmiddellijk in elk district met kracht het bedrijfswerk aan te pakken, te verbeteren en te versterken. Maar daarnaast moesten duizenden partijgenoten de actie ten behoeve van het Solidariteitsfonds blijven ontplooiën. Aan de grote massa van ongeorganiseerden kon een uitkering worden gedaan dank zij de E.V.C., "die in enkele weken tijd 272.000 gulden bijeenbracht". Schalker gispte de houding van partijgenoten (b.v. in Rotterdam), die van mening waren, dat de Partij tijdens de staking geen ledenvergaderingen moest houden, geen manifesten en geen bedrijfskranten onder de stakers moest verspreiden, omdat zulks de staking geen goed zou doen. De partij had, volgens Schalker, verzuimd op te treden tegen het openlijk gepropageerde "geen politiek in de staking". In die thans gewraakte gedachtengang was de E.V.C. over één kam geschoren met de Uniebonden en het O.V.B., die alles deden om de staking te breken. Een "neutrale eenheid" achtte Schalker niet reëel en krachtig. Zij was van alle kanten aan te vallen.

De staking van de classificeerders in Rotterdam, de haven-, bouwvak- en taxi-stakingen in Amsterdam hadden z.i. getoond, hoe het wel kon. Deze arbeiders kozen een stakingsleiding, doch de vertegenwoordiger van E.V.C.- Metaal kon op een stakersvergadering het woord voeren namens zijn organisatie; hij kon de rol van het O.V.B., welke gericht was op het breken van de strijd, aan de arbeiders duidelijk maken; de Trotskisten kregen daar geen kans de staking te breken. Deze inmenging van de E.V.C. had, volgens Schalker, het verzet niet verzwakt maar versterkt. In dezelfde aflevering van "Politiek en Cultuur" noemde de C.P.N.-er Bertus Brandsen, algemeen secretaris van de

E.V.C., zijn organisatie een onmisbare factor in de strijd van de Nederlandse arbeidersklasse, met welke klasse de communisten zich bij voorkeur gaarne vereenzelvigen. Iennelijk heeft het optreden van de E.V.C. bij de jongste stakingen toch het vertrouwen van de partij in haar niet versterkt, al wordt zulks niet openlijk uitgesproken. Brandsen schrijft b.v.: De verhoudingen in de Nederlandse vakbeweging zijn tot op heden nog zo, dat de georganiseerde arbeiders zijn verdeeld over de bestaande vakorganisaties. Voor deze verhoudingen de ogen te sluiten en de arbeiders te willen dwingen onder de onmiddellijke leiding van de E.V.C. de strijd te voeren voor verbetering van hun bestaan, zou onnoemelijke schade aan de strijd van de arbeiders hebben berokkend. In de strijd en bij de voorbereiding ervan is het de taak van de E.V.C. elke remmende invloed op het ontplooiën ervan te vermijden en die wegen aan te geven, welke ertoe leiden, dat een zo groot mogelijke eenheid van optreden der werkers tot stand komt. Hiertoe behoort het behulpzaam zijn bij het vormen van door en uit de arbeiders zelf gekozen actieleidingen, waarvan de samenstelling vertrouwen en bevrediging moet schenken aan alle bij de strijd betrokken arbeiders, ongeacht tot welke vakorganisatie zij behoren, aldus Brandsen.

Deze beschouwing is niet in tegenspraak met hetgeen Schalker beweerde (zie hiervoren). Wel wordt de betekenis van de E.V.C. binnen het raam van het algemeen optreden der communisten betrekkelijk gesteld en dit is geen nieuwe situatie.

Paul de Groot heeft in de uitgebreide zitting van het Partijbestuur gelegenheid gevonden om over stakingen, stakingskassen en stakingsgrievens een en ander te zeggen bij de beantwoording van de discussie na zijn rede. Nieuwe geluiden vielen daarbij niet te beluisteren. De aard van zijn repliek werd bepaald door de bekende E.V.C.-resolutie, waarin reeds eerder was aangedrongen op offeryaardigheid van de arbeiders in hun strijd voor lotsverbetering. Elke staking, zo zeide de Groot, is een zware slag tegen de reactie en tegen de oorlogsvoorbereiding. De communisten moesten twee vloeken uit het verleden van de Nederlandse arbeidersbeweging overwinnen, n.l. de reformistische en de anarchistische opvatting. Tot de arbeiders moeten wij, aldus De Groot, zeggen: Jullie hebt geen vakorganisatie om haar rijk te maken en op de geldzakken te gaan zitten, maar om voor jullie belangen te strijden. "Dat gaat niet zonder grote offers en in deze tijd kan staken ook honger betekenen". De weerstand van de arbeidersklasse werd echter verzwakt naarmate de stakingskassen vetter werden. In dit verband richtte hij verwijten tot de N.V.V.-leiders vanwege hun reformistische mentaliteit. Het andere uiterste, de anarchistische opvatting:

"staking zonder een cent uitkering, dat is je ware!" verwierp Paul de Groot evenzeer, daar dit in het verleden voor de arbeiders tot zeer negatieve resultaten had geleid. Met uitkeringen alleen kon men echter geen staking winnen. Hij laakte de beweerde vooroorlogse N.V.V.-opvatting, dat staking betekent, dat je kan gaan vissen, voetballen, wandelen of schaatsenrijden, al volgens het seizoen en wachten tot de patroons toegeven. Het geheel ontbreken van strijdwill had de arbeidersklasse in Nederland in het verleden geen stap vooruit gebracht.

De eind September uitgekomen E.V.C.-brochure "De vuist op tafel" heeft zich in gelijke zin met de jongste Augustus-stakingen in Nederland bezig gehouden. De arbeider kon er, volgens De Waarheid, de conclusie uit trekken, "dat zijn klasse machtiger is dan alle ministers, fabrikanten, bankiers en Uniebondleiders tezamen".

Deze campagne ter aansporing tot nieuwe actie zal echter in de naaste toekomst, naar het zich laat aanzien, weinig weerklank vinden. De berooide financiën en een zekere deceptie in arbeiderskringen over de resultaten van de jongste strijd dwingen de partijleiding in de positie van afwachten totdat de mogelijkheden gunstiger lijken. Waarschijnlijk zal men voor de eerstkomende twee maanden het vuur van de stakingsgeestdrift hoogstens smeulende kunnen houden.

Te dien opzichte schijnt de partijleiding voorshands weinig meer te kunnen doen, dan de anti-duurte-campagne op te voeren, waarbij de communisten de huisvrouwen in de mantelorganisatie N.V.B. actiever willen inschakelen. Het C.P.N.-dagblad opperde bij monde van Paul de Groot het voorstel, dat samen met de E.V.C., de leden van het N.V.V. en de confessionele organisaties actie zullen ontwikkelen en vastbesloten tot de ondernemersklasse zullen zeggen: loop naar de Amerikaanse hel met jullie praatjes en jullie bewapening, wij moeten leven en daarom moeten de prijzen omlaag! Als het niet anders kon, moest dat dan maar over de koppen van de reformistische besturen heen gebeuren. De Waarheid heeft ook in beeld en grafiek op de stijging van de eerste kosten voor levensonderhoud de aandacht gevestigd. Zij trok daarbij kennelijk lering uit de wijze, waarop het Franse zusterblad "L'Humanité" in September j.l. zulk een campagne tegen de duurte op oorspronkelijke wijze nieuw leven ging inblazen.

In September j.l. heeft de "Nieuwe Nederlandse Film-liga" van haar bestaan in het openbaar blijk gegeven. Het geldt hier een organisatie, welke in wezen onderdeel uitmaakt van de Vereniging "Nederland-U.S.S.R.", al wordt dit om uiteenlopende redenen niet ruitelijk erkend. De

✓ Het secretariaat van deze Liga is evenals dat van de vereniging "Nederland-U.S.S.R." en van de N.V.B. gevestigd Frederiksplein 46 te Amsterdam.

relatie wordt aangegeven, o.a. in een mededeling van "Nederland-U.S.S.R.", waarin is gereleveerd, dat het aan het hoofdbestuur dezer vereniging was "gelukt" contact op te nemen met de "Nieuwe Nederlandse Filmliga", welke zich ten doel heeft gesteld Russische films te draaien voor haar leden. Het Hoofdbestuur heeft zich bij deze filmliga aangesloten en haar leden en bloc als lid laten inschrijven. Zij, die buiten "Nederland-U.S.S.R." staan, kunnen zich als lid van de liga laten inschrijven à 10 ct. per jaar. Op de filmochtenden kan zonder lidmaatschapskaart geen toegang worden verleend. Ten aanzien van deze liga dient het navolgende te worden gememoreerd.

Het maandblad "NU" (Mei 1950) bevatte een vrij uitvoerig overzicht van het Tweede Congres van "Nederland-U.S.S.R.". Deze jaarvergadering werd, zoals bekend, in April j.l. te Amsterdam gehouden. Het verslag maakte geen melding van het daar besproken plan om een quasi neutrale filmliga te stichten, teneinde in daarvoor in aanmerking komende gevallen films uit de Sowjet-Unie en de volksdemocratische landen te vertonen voor een publiek, dat niet alleen uit communisten en meelopers zou bestaan. Dit plan is blijkbaar in bovenstaande vorm verwezenlijkt.

De eerst vertoonde film "Verzet der verdoemden" bevat een verheerlijking van het volksdemocratisch regime en is doorspekt met aanvallen tegen de verraders en handlangers van het Westen (Amerika). O.m. worden daarin een bisschop en verschillende andere geestelijken tezamen met zgn. rechtse sociaal-democraten voorgesteld als verraderlijke en op moord beluste elementen.

Het nieuwe, voorlopig nog naamloze en niet verschenen weekblad van de C.P.N., dat de opgeheven "Voorwaarts" zal vervangen, kreeg een nadere aankondiging in De Waarheid. De weekbladen voeren, aldus de C.P.N.-krant, over het algemeen een Amerikaanse koers. Het nieuwe blad zal naast het geven van ontspanning een "steun en lering" zijn voor de werkers. Partijgenoten colporteren daarvoor onder de Waarheid-abonne's, terwijl zij tevens inschrijvingen voor de nieuwe obligatielening in ontvangst nemen. Zulks dient in alle partijafdelingen te geschieden. Den Haag, met een opdracht om f.22.000.- aan obligaties te plaatsen, daagde Amsterdam uit wie op 1 Januari e.k. de gestelde taak zal hebben vervuld. Voor Amsterdam is deze bepaald op f.85.000.-. Na een recente filmvoorstelling te Amsterdam werd bij het verkopen van obligaties onder de aanwezigen geen wanklank vernomen. Wel spraken vele leden hun verwondering uit over het chronisch geldgebrek van het partijblad. Eind September werd bekend gemaakt, dat de obligaties op afbetaling (f.0.50 per week) konden worden afgenomen.

De communistische vredesbeweging in Nederland bewoog zich ook nu binnen de bekende banen. De Nationale Vredesconferentie te Amsterdam zorgde voor een centraal samentreffen (vide hoofdstuk I). Er zijn aanwijzingen, welke doen veronderstellen, dat Vredescomité's, aangesloten bij de Nederlandse Vredesraad, een binding der aangesloten leden tot stand willen brengen met behulp van een "bewijs van aansluiting bij de Nederlandse Vredesbeweging". Dit geschiedt op naam en adres. Dezerzijds kon nog niet met zekerheid worden vastgesteld of het hier een zich kwijten van een centrale opdracht geldt, dan wel een regeling van locale of regionale aard. In het eerste geval kan de gedachte mogelijk voorzitten, dat tussen communisten en met het communisme sympathiserenden een ogenschijnlijk a-politieke binding kan worden bewaard voor het geval de communistische partij door de ongunst der tijden eens bezwaarlijk of niet meer naar buiten zou kunnen optreden.

De communisten in partij- en mantelorganisaties (o.a. E.V.C., A.N.J.V. en N.V.B.) hebben de vroeger gesignaleerde Schoonhoven-actie opgerakeld. De berechting in hoger beroep van een Nederlandse deserteur in Indonesië werd aanleiding tot het voeren van nieuwe agitatie. Op 26 September j.l. diende deze strafzaak contra Piet van Staveren voor het Hoog Militair Gerechtshof te 's-Gravenhage. In De Waarheid werd op 7 September de actie voor zijn vrijlating ingeleid. "Nog 7 jaren moet Piet van Staveren (de vriend der Indonesiërs) zitten", luidde de kop van een beschouwing, waarin bedoelde deserteur werd beschreven als een voortreffelijk vredesstrijder. Op 14 Juni 1947 liep hij over de demarcatielijn naar het Republikeins gebied. "De lange blonde jongen, die toch heus wel als Nederlander tussen de Indonesiërs viel te herkennen, bewoog zich in die dagen vrij door de Republiek. Hij was één van de beste ambassadeurs van ons volk en hielp mee aan de vreedzame opbouw van Indonesië". Het Nederlandse volk, aldus de C.P.N-krant, wil niet, dat Piet van Staveren en de Schoonhoven-jongens nog langer opgesloten blijven. Moties, telegrammen, brieven en kaarten zouden die wil tot uitdrukking moeten brengen. De E.V.C. zond vóór de behandeling in hoger beroep een schrijven aan de Advocaat-Fiscaal van Land- en Zeemacht te Den Haag. Deze 24-jarige, zo luidde het in bedoelde brief, is tot zulk een lange opsluiting veroordeeld, omdat hij geweigerd heeft zijn Indonesische vrienden op wrede wijze te vermoorden, omdat hij geen oorlog maar vrede wenst.

Bij de behandeling in hoger beroep gaven de communisten blijk van hun tegenwoordigheid. Omstreeks 20 personen zongen buiten het gebouw socialistische liederen. Deze demonstranten werden door de politie verwijderd. Op 10 October publiceerde de pers, w.o. "De Waarheid", het vonnis in

hoger beroep (opnieuw 7 jaar). Verwacht kan worden, dat deze zaak voor de eerstkomende tijd nog uitgangspunt zal blijven voor een beperkte Schoonhoven-actie.

Buiten de vanwege de C.P.N. georganiseerde algemene acties, o.a. voor Stockholm, waaraan zoals gebruikelijk ook het A.N.J.V. deelnam, gaat er van laatstgenoemde nevenorganisatie al geruime tijd een gering eigen initiatief uit. Van de zijde van het Verbond werd een bericht aan De Waarheid (10-10-1950) verstrekt, dat de Rotterdamse jeugd een "erewimpel" heeft ontvangen van de Wereld Federatie van Democratische Jeugd. Dit was een erkenning van "het uitstekende werk, dat de Rotterdamse jeugd heeft verricht in de actie voor de Oproep van Stockholm, in een wedstrijd tussen de jeugd van Rotterdam en Antwerpen".

De Belgische partijleiding heeft overigens onlangs verklaard, dat België in de vredesactie het slechtst van alle landen in West-Europa voor den dag was getreden. C.P.N. en A.N.J.V. kwamen zelf tot de erkenning, dat de jeugd in de jongste vredesbeweging een pover figuur heeft geslagen. Het doet wel zonderling aan, dat een W.F.D.Y.-erewimpel voor de vredesacties juist werd toegekend aan een afdeling van het A.N.J.V.-district Rotterdam, dat momenteel organisatorisch in den lande het slechtst werkt. Van activiteit der leden is er nauwelijks meer sprake. De districtsleiding aldaar wijt het ontbreken van daadwerkelijk optreden o.m. aan een beweerdde politiek onbetrouwbare oppositie.

III. ANDERE GROEPINGEN.

Naast "De Stem van de N.V.V.-er", een blaadje van een door het N.V.V. geroyeerd lid A. van Pul, verscheen blijkens De Waarheid van 22 September 1950 een uitgave van een aantal geroyeerden uit de Algemene Nederlandse Grafische Bond (N.V.V.) onder de naam: "Het vrije woord van de A.N.G.B.-er". In het "ten geleide" wordt als doel gesteld van de A.N.G.B. weer een strijdorganisatie te maken. De Waarheid merkte daarbij op, dat, ondanks roeyement van een 4-tal leden uitdezebond, de oppositie niet is gesmoord.

De C.P.N.-krant noemt dit tweeds oppositieblad een ernstige waarschuwing aan de N.V.V.-bestuurders. De strijdwillende leden nemen niet langer genoegen met het feit, dat hun besturen de belangen der werkers opofferen aan de oorlogspolitiek van de reactie.

Gelet op het in hoofdstuk II van dit overzicht gemelde over een door de communisten beoogde "Eenheid van Actie" met andersdenkenden zien De Groot en zijn medewerkers deze afscheidingen als een verlangen naar een radicalere houding in de strijd voor lotsverbetering.

Rechtstreekse of indirecte beïnvloeding van deze dissidentengroepen door politiek extreme elementen vloeit voort uit de omstandigheden van het ogenblik.

Te Groningen heeft een aantal E.V.C.-bestuurders, resp. van de afdelingen Bouwvak, Transport, Chevofa, Hout en Meubel, en Tabak gebroken met de communistische vakcentrale en aansluiting gezocht en verkregen bij het Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties (O.V.B.)

Per pamflet en in "Nieuwe Strijd", orgaan van het O.V.B. (no.14 van 9 October 1950) is van de breuk met de E.V.C. en de vorengemaakte aansluiting bij het O.V.B. melding gemaakt in een door de uitgetreden bestuurders ondertekend artikel. Daarin komt de passage voor: "Wij moeten thans breken met deze E.V.C.-leiding, die onze organisatie heeft uitgeleverd aan de C.P.N."

De pers bracht op Maandag 9 October j.l. eveneens een bericht over deze afscheiding. "De Waarheid" reageerde pas twee dagen later in een beschouwing onder de oproep: "Waakzaamheid versterken". Het gaat, aldus dit blad, in Groningen om dezelfde lieden die bijv. in de E.V.C.-bonden van Overheids- en Hotelpersoneel, in de Zeeliedenbond, enz. drongen met de opdracht deze bonden te scheuren.

Compromissen met hen, zo werd verklaard, berokkenen uiteindelijk een veel groter schade aan de arbeidersbeweging dan hun bestrijding. Vandaar dat "De Waarheid" aanspoorde tot verzet tegen de scheuringspogingen der "trotskisten". Overigens heeft de C.P.N.-krant de scheuring een mislukking genoemd, daar de scheurmakers "slechts enkele leden" zouden hebben meegenomen, wat evenwel niet het geval schijnt te wezen.

Het O.V.B. zal op 9 en 10 December a.s. te Rotterdam zijn (uitgesteld) jaarlijks congres houden.

++++

De redactie van "De Vlam" publiceerde in haar weekblad van 14 October j.l. inzake de militaire actie van de Republiek Indonesia Serikat een "Open Brief aan Zijne Excellentie Minister President Dr W.Drees", zulks n.a.v. een door Dr Drees verzonden protesttelegram aan Mr Mohammed Natsir. Het wordt, volgens "De Vlam" met de dag duidelijker, dat op Ambon het spits wordt afgebeten door K.N.I.L.-soldaten, die tot taak hebben een stuk Nederlands kolonialisme in stand te houden. De redactie verzocht Dr Drees, wanneer hij spreekt van "verontwaardiging van het gehele Nederlandse volk", de "Vlam"-redactie niet mee te willen rekenen.

De namen van een 14-tal redactieleden en medewerkers werden nog afzonderlijk geplaatst onder een korte

verklaring, waarin de lezers werden opgeroepen adhaesie te betuigen met de inhoud van de redactionele "Open Brief"

Op 17 October j.l. publiceerde Het Parool een brief van mevr. Henriëtte Roland Holst aan de Minister-President. Dit schrijven hield een désaveu in van bovengenoemde ondertekening, welke buiten haar voorkennis en tegen haar wil zou zijn geschied. Aan de redactie van De Vlam deelde mevr. Roland Holst nadien mede, dat zij zich als principieel anti-militariste onmogelijk kan verenigen met bedoelde "Open Brief", die in feite een goedkeuring inhoudt van het gewapend optreden der Indonesische Republiek tegen Ambon. Zij verklaarde geheel aan de zijde van minister Drees te staan, die het gerezen conflict op vredelievende wijze b - slecht wil zien.

De Vlam-redactie handhaafde in een uitvoerig naschrift haar standpunt. Het telegram van Dr Drees kon haars inziens politiek-psychologisch geen andere uitwerking hebben dan het stimuleren van de activiteit van de koloniaalmilitaire reactie, het aanzetten tot volhouden van de muiters en het nog meer in gevaar brengen van de vriendschappelijke houding met de Republiek. De open brief aan Dr Drees was een redactionele verklaring, "waaronder automatisch de namen van alle redactie-leden werden geplaatst" (Vlam 21-10-1950).

Een in September in den lande verspreide folder van anti-militaristische inhoud, geïllustreerd en voorzien van ruim 400 namen (ondertekenaars) richt zich tot alle medeburgers van Nederland. Wij doen, aldus de slotzin, een beroep op Uw persoonlijke verantwoordelijkheid, die U doet beseffen, dat het thans nalaten van protest en verzet tegen oorlog, oorlogsvoorbereiding en dienstdwang betekent: helpen oorlog mogelijk maken.

Het secretariaat van het Landelijk Werkcomité is blijkens de vermelding op de folder te Enschede gevestigd. De vermoedelijk anarchistische herkomst van deze actie ware mede af te leiden uit de omstandigheid, dat in "De Vrije Socialist" en in "Socialisme van Onderop" de aandacht op deze open brief wordt gevestigd. De secretaris van het landelijk werkcomité, C.J. Posthumus te Enschede, is Vrij Socialist. Vermoedelijk is het genoemde werkcomité niet uitgegaan van een Vrij Socialistische organisatie, doch een persoonlijke ambitie van Posthumus voornoemd.

Omstreeks 1932/1933 werd te Gent (België) gesticht de beweging "Verenigde Dietse Nationaal Solidaristen" (Verdinaso). Leider van deze fascistische beweging was Joris van Severen, die in de zomer van 1940 tijdens de terugtocht der geallieerde legers in Noord-Frankrijk werd gefusilleerd. Thans heeft zich een Belgische Solidaristische

Beweging aangediend, welke kennelijk een voortzetting van de hiervoren vermelde is. Het maandblad van bedoelde groep draagt de naam "Joris van Severen-Orde". De vier eerste nummers dateren resp. van 20 Mei, 1 Juli, 1 Augustus en 1 September 1950. Het redactie-secretariaat is gevestigd: Bagattenstraat 52 te Gent (B) en Armand Kampenhoutstraat 87 te Brussel; het "Secretariaat-Rijks-Nederland" Maasstraat 163 te Amsterdam.

Gedurende de Duitse bezetting viel het Verdinaso in Nederland uiteen. Eén groep sloot zich aan bij Nationaal Front (het voormalige gereorganiseerde fascistische "Zwart Front" van Arnold Meijer); een kleinere groep o.l.v. Ernst Voorhoeve ging op in de N.S.B.. Het restant onthield zich van verdere politieke activiteit.

IV. INDONESIE.

Nieuw-Guinea heeft in de extremistische pers meerdere beschouwingen gehad in verband met het nog steeds tussen Nederland en Indonesië hangende geschil met betrekking tot de soevereiniteit over dit gebied. Het communistische standpunt is duidelijk: Nieuw-Guinea is van belang voor de imperialisten en is als zodanig een twistappel geworden. De visie van Ir. Sukarno (Nieuw-Guinea bij Indonesië) wordt aangemerkt als het Amerikaanse standpunt.

Alle communistische geschriften in Nederland wijden regelmatig in hun kolommen aandacht aan de gebeurtenissen in Azië (China, Formosa, Indo-China, Malakka, Indonesië, enz.). In het dagblad "De Waarheid" wordt daarbij gebruik gemaakt van beschouwingen en berichten ondertekend met "Sinhua". Dit is het persbureau van het Nieuwe China (New China News Agency), waarvan in het buitenland kantoren bestaan, o.a. in Londen en Praag, welke dagelijks nieuwsberichten verspreiden. Vermoedelijk put "De Waarheid" hieruit.

Ook de "Perhimpunan Indonesia" heeft er de beschikking over, namelijk over de persberichten van "Sinhua" te Praag (adres: 608 Na Marne, Prague XIX). Deze persberichten zijn naar reeds eerder gebleken is communistisch georiënteerd en vormen in feite mede een schakel in de internationale communistische propaganda.

De propaganda met betrekking tot Azië vindt o.a. ook vrij regelmatig steun in artikelen opgenomen in het te Boekarest uitgegeven Kominformorgaan.

Kortgeleden heeft een Nederlands persorgaan een bericht overgenomen uit het op Java verschijnende Chinese blad "Sin Po" waarin gewag werd gemaakt van het bestaan van een "Aziatische Kominform" te Peking. Aangezien het bestaan daarvan tot dusverre uit niets is gebleken, is met

deze Aziatische Kominform vermoedelijk bedoeld het Verbindingsbureau te Peking van het Wereldvakverbond (W.V.V.), dat daar is opgericht tijdens de in November 1949 ter plaatse gehouden Aziatische Vakverenigingsconferentie. Dit bureau heeft tot taak het onderhouden van de verbindingen met (en natuurlijk het beïnvloeden van) de vakbeweging in Azië.

Van genoemde persdienst "Sinhua" wordt, naar gebleken is, ook gebruik gemaakt door de samenstellers van de Chinese communistische geschriften, die uit het buitenland worden toegezonden aan Chinezen in Nederland. De inhoud dezer geschriften is vrijwel gelijk in felheid wat betreft de anti-imperialistische en in het bijzonder de anti-Amerikaanse propaganda. In het te Parijs verschijnende ook naar Nederland gezonden blad der Chinese Nationalisten (aanhangers van Tsjang Kai Sjek) wordt ernstig gewaarschuwd tegen deze als landverraders aangeduide lieden.

Kortgeleden is hier te lande bekend geworden een Chinees geschrift, met name "Newsdom". De inhoud is geheel in Chinese karakters gesteld. Vermoedelijk is het afkomstig uit Shanghai.

De herdenking op 1 October j.l. van de stichting der Chinese Volksrepubliek (1 October 1949) heeft in Nederland, althans voor zover naar buiten waarneembaar, niet plaats gehad; in ieder geval niet in organisatorische vorm. In het dagblad "De Waarheid" is daags daarop reeds een verslag opgenomen van de feestelijkheden te Peking met een letterlijke weergave van de telegrammen, die op de herdenkingsdag door Stalin en Wijsjinski zijn gezonden, resp. aan Mao Tse Tung, voorzitter van de Centrale Volksregering te Peking en aan de Minister van Buitenlandse Zaken dezer regering.

Onlangs zijn - met vertraging - gelijktijdig verschenen enkele nummers van het onder E.V.C.-invloed staande blad "Indonesia Merdeka", orgaan van de "Perhimpunan Indonesia" te Amsterdam. De inhoud was zoals gebruikelijk volkomen communistisch. Niet alleen gebeurtenissen in Indonesië maar ook toestanden elders vonden een bespreking.

Tot bijzondere opmerkingen geeft het geschrevene evenwel geen directe aanleiding, behoudens dan dat een uit Praag afkomstige brief wijst op het voortbestaan van het - reeds bij herhaling gebleken - contact met het Indonesische Centrum aldaar.

De voorzitter van de P.I. afdeling Den Haag, de bekende (communist) Mr. Soenan Hamzah is kortgeleden naar Indonesië vertrokken, naar verluidt om daar een betrekking te zoeken. Lettende evenwel op de aard van zijn communistische

relaties en in verband met andere omstandigheden, is het geenszins uitgesloten, dat hij daar te lande (ook) een politieke rol gaat spelen.

Het zgn. Kunstgezelschap "Sinar Indonesia" van de "Perhimpunan Indonesia" blijkt nog steeds beschikbaar te zijn voor opluistering van bijeenkomsten van communistische organisaties in Nederland.

21-10-1950.

V. Voor het overzicht der stakingen in September 1950 zie blz. 32.

OVERZICHT DER STAKINGEN IN SEPTEMBER 1950.

- 32 -

Bedrijf	Aanleiding.	Inmenging Vakbonden.	Resultaat.	V o l g n o
Cement-Asbest-fabr. "Eternit", Amsterdam.	Symp.actie met staking steenlossers.	EVC-ABWB stookte.	Aantal EVC-ers ontslagen; werk door overigen normaal hervat.	1
Classificeerders te Amsterdam.	Eis 10 % loonsverhoging.	EVC-Metaal stookte en leidde actie.	Aantal hervatte 13/9 het werk; actie 4/10 opgeheven eis niet ingewilligd, wel enkele toeslagen verleend	2
Confectiefabr. Anita, Amsterdam.	Loonconflict; ontevredenheid over tariefstelsel.	EVC-ATEK bemiddelde.	Aantal staaksters ontslagen; rest zonder resultaat arb. hervat.	3
Bouwvakarb. Fa. BUS, Den Haag.	Protest tegen invoering nieuwe tarieven wegens loonsvermindering.	EVC-leden stookten.	Werk op nieuwe voorw. hervat; meeste arb. elders in dienst.	4
Diepvrijsbedr. "De Weegschaal" te Zaandam.	Protest tegen ontslag van een aantal arbeiders.	EVC-Chevofa steunde later actie...		5
Chocolädefabr. Promena-Boon, Wormerveer.	Staking gedeelte jeugdig personeel voor 5% loonsverh.	EVC-Chevofa steunde.	Werk zonder resultaat op door directie gestelde voorw. hervat.	6
Looninpakkerij NV Séchäud Fils, Haarlem.	Protest tegen verlaging stukloon i.v.m. nieuwe werkzaamheden.	EVC-Chevofa trachtte te bemiddelen.	Arbeid onder door directie gestelde voorw. hervat.	7
Arbeidsters NV C.Jamin, Rotterdam.	Eisen: opnemng extra premie in vast loon; uitbetaling 5% loonsverh.; vrije keuze snipperdagen.	Unie bemiddelde; EVC-Chevofa stookte.	Helpt premie opgenomen in vast loon, andere eisen ingewilligd; stakingsverlet uitbetaald.	8
Emailliefabr. "Beccon", Doetinchem.	Protest tegen ontslag arbeider wegens ongedisciplineerd optreden.	Unie-fabriekskern riep tot actie op.	Na bemiddeling vakbonden werk hervat; arbeider elders tewerkgesteld	9
Puddingfabr. Fa. Onrust & Hoorn te Zaandam.	Uitbet. 2e 5% loonsverh. werd tevens de 1e 5% geëist, die nl. nog nimmer was uitbet	EVC-leden leidden actie.		10

